

INSTITUÏM L'EDUCACIÓ A CATALUNYA

Venim de l'Antiga Grècia

Podem accedir al Món

SISTEMA EDUCATIU / SISTEMA ESCOLAR pilars personals, socials i culturals

Preàmbul

Lleis d'educació canviants, contraposades i extenses no han garantit el bon funcionament de l'ensenyament i aprenentatge a les institucions escolars. El funcionament efectiu es produeix a cada establiment. Convé reconèixer la màxima iniciativa i també responsabilitat a cada institució escolar que correspongui al reconeixement professional i social assolit.

Catalunya ha d'instituir l'educació des de la seva realitat, necessitats i finalitats, sense condicionaments externs. La decisió política ha de ser clara per a tots els ciutadans i per tant breu. Cal posar tan sols els pilars i l'orientació del sistema que garanteixi unitat i diversitat, equitat i qualitat per a tothom.

L'organització i estructura bàsica s'ha de fer amb criteri científic i professional comú i estable per a totes les institucions. Cada institució ha de fer el seu projecte, garantint les bases acordades però amb la pròpia identitat. Convé que tots els ciutadans tinguin accés garantit a un bon establiment escolar, escollint-lo no per nivell o resultats d'aprenentatge dels alumnes sinó per oferta diferenciada, la que pugui ser més adequada als seus fills amb valors i opcions que atrauen la confiança dels pares.

Tanmateix, cal trobar un sistema que superi la confrontació de titularitat dels establiments, públics o privats. Sobre la base de servei als ciutadans exercit per professionals, es proposa un model que distingeixi la direcció institucional participativa de la direcció pedagògica professional. Repensem models escolars de patronat vinculant els establiments escolars a institucions i grups reconeguts socialment que contribueixen a definir identitat pròpia i a vetllar per una bona gestió des de la proximitat.

PRINCIPIS

que es fonamenten en el coneixement aportat per la ciència i el consens actual en la nostra societat.

- 01 L'educació s'ha de fonamentar en el coneixement de les ciències (neurobiologia, psicologia, sociologia i antropologia cultural, especialment) que expliquen el comportament i la capacitat de ser educat.
- 02 La pedagogia ha d'enginyar la intervenció social, la didàctica mètodes i tècniques d'aprenentatge, l'orientació psicopedagògica intervencions personalitzades i l'organització escolar entorns estimulants oberts a la cultura.
- 03 L'educació ha d'atendre la persona suscitant el desenvolupament de les seves aptituds compatibles amb pertànyer a la comunitat, sigui familiar, escolar, de carrer, de poble o de ciutat i de país que comporta necessàries adaptacions.
- 04 L'educació és una funció social especialitzada en la que participen com a més properes les institucions que es fan càrrec de la infància: família, escola, agrupació religiosa... La institució escolar la integren els infants o joves, les famílies, els professionals docents i altres professionals.
- 05 L'educació és un deure i un dret fonamental reconegut. Per això queda garantit per un servei públic prestat per institucions públiques o privades que compleixen les finalitats bàsiques acordades per la societat política i es completen amb lliures opcions de vida dels ciutadans.
- 06 L'educació és un procés personal de present amb la funcionalitat del dia a dia en una perspectiva de futur. Els adults aporten referents de guia i van obrint aquesta perspectiva que activa en l'infant la voluntat i la continuïtat en l'acció i el pensament.
- 07 Amb l'educació es transmeten maneres, patrons i valors que aporta la tradició cultural i es modifiquen, si cal, o s'assagen innovacions per respondre a les noves necessitats amb una praxis reflexiva.
- 08 L'aprenentatge és una necessitat del cadell humà: un impuls intern per a desenvolupar-se plenament en el grup social. L'educació escolar és clarament intencional i el professional ha de connectar amb la necessitat d'aprendre, si cal amb la motivació.
- 09 L'infant o jove aprèn amb interès natural i per voluntat pròpia. L'aprenentatge escolar ha d'adequar-se a l'edat de l'infant o jove, a les necessitats derivades del seu entorn i a les exigències inexcusables de la societat política.
- 10 El llenguatge configura el pensament. El pensament s'objectiva en llenguatge. Tot educador professional és model de llengua i ha de conduir el llenguatge de l'infant o jove sense censurar usos familiars o generalitzats diferents.

FINALITATS

que ha de compartir la societat per a assolir una educació necessària sens perjudici de la diversitat.

Es proposen a partir de coneixement aportat per les diverses disciplines d'estudi.

- 11 Política. L'educació ha d'atendre harmònicament el desenvolupament personal (Rousseau, Claparède), la participació social (Decroly, Dewey) i l'adquisició cultural (Platon, Spranger).
- 12 Ètica. L'educació ha d'afirmar el respecte actiu de la persona i la responsabilitat social per garantir la convivència i la cohesió social com a garantia de la diversitat. (Adela Cortina: ètica de mínims i ètiques de màxims)
- 13 Social. L'educació bàsica universal i gratuïta és una exigència social atès que elevat i ampliant la cultura de cada ciutadà millora la cultura col·lectiva. (Gaspar M. de Jovellanos: millorar la instrucció de tots, ideal il·lustrat. Eugeni d'Ors: ideal noucentista de cultura i educació).
- 14 Personalitzadora. Desenvellir el gust pel coneixement i el desenvolupament d'aptituds i interessos per assolir una cultura personalitzada en una societat de cultura de masses. (M. Teixidó: Escola ComunicActiva).
- 15 Cultural. Comprendre i gaudir de la diversitat d'usos culturals com a part de la cultura integral que ho abasta tot sens perjudici de la natura. (Philippe Descola)
- 16 Animsosa. Fer que infants i joves "creixin amb el cap clar i el cor net" (Xesco Boix) amb l'activació de tots els sentits inclosos els propioceptius i la interocepció.
- 17 Saludable. L'educació ha d'afavorir la salut integral: "una manera de viure autònoma, solidària i joiosa" (Congrés de metges i biòlegs de llengua catalana, 1976).
- 18 Antropològica. Atendre les tres dimensions humanes: el cos físic, la ment cognitivo-emocional i l'esperit obert a la totalitat (Raimon Panikkar).
- 19 Filosòfica-religiosa. A través del coneixement i els aprenentatges construir la pròpia cosmovisió (Max Scheler) i sentit de la vida amb consciència de sí mateix com dels altres (Paul Ricoeur).
- 20 Plurilingüe. Aprendre i usar la llengua catalana com a llengua de comunicació a l'escola i a la societat. Incorporar la llengua castellana com a llengua d'ús, comprendre i llegir d'altres llengües romàniques pròximes activant al màxim les capacitats personals. Adquirir un alt domini de la llengua anglesa com a llengua de comunicació universal.

<p>SISTEMA</p> <p>distingint sistema educatiu de sistema escolar.</p> <p>distingint educació de formació.</p> <p>identificant com un mateix sistema: educació- comunicació – cultura.</p>	<p>21 El sistema educatiu és tota la societat en tant què educable. Són avui agents educadors: la família i l'escola amb caràcter general. Són agents educadors opcionals les agrupacions religioses i les institucions de lleure. Són agents educatius que també influeixen en la infància els mitjans de comunicació, la cultura de masses, la publicitat i consum, el barri i la ciutat o poble. El sistema educatiu és així de complex.</p> <p>22 El sistema escolar o sistema d'ensenyament està integrat pel conjunt d'institucions docents i l'actuació de professionals amb ciència estudiada, tècnica comprovada i art personal.</p> <p>23 La dinàmica educativa queda majorment assegurada si els infants i joves desenvolupen les seves aficions i ocupen el seu lleure de manera gratificant amb activitats d'art, música, teatre, ciència, dansa o esport...</p> <p>24 Tota la ciutat es necessària per a l'educació dels infants (Platon) amb les seves institucions, recursos i serveis. És la ciutat educadora (Informe Unesco 1972) i els projectes educatius de ciutat aprovats a molts municipis catalans.</p> <p>25 L'oferta cultural de teatre, música, performances, circ, esports, exposicions, itineraris... ha d'incloure activitats a l'abast d'infants i joves sense que deixin de tenir interès per als adults.</p> <p>26 El sistema d'educació – comunicació – cultura ha de preveure activitats intergeneracionals front a la fragmentació general de les activitats de consum massiu. (A Catalunya n'hi cada dia més).</p>
<p>ETAPES</p> <p>partint dels estadis de desenvolupament personal.</p> <p>organitzant el sistema escolar en etapes.</p> <p>distingint educació en infants de formació en adults.</p>	<p>27 Les etapes d'educació ajuden a organitzar el període de la infància i faciliten la intervenció adequada dels d'adults. Les etapes del sistema escolar segueixen els estadis de desenvolupament sense perdre en cap moment la perspectiva holística: Família o Llar d'Infants (0-3): sensoriomotriu. Parvulari (3-6): simbòlic i llenguatge. Infància/Primària (6-12): sincretisme operacional i mite. Secundària Bàsica (12-16) i Secundària Batxillerat o Professional (16-19): formal, racional i romàntica.</p> <p>28 Denominem formació quan és un procés autònom de l'adult que es fa amb qualsevulla activitat cultural. Modalitats: Superior Universitària, Superior Professional (19-24) i Formació Permanent al llarg de la vida amb possibilitat d'Educació Recurrent.</p> <p>29 La societat ha d'establir caracteritzacions de l'edat i rituals de pas que signifiquin superació i es celebrin festivament. Tots els ciutadans han de conèixer els indicadors de pas que quedaran sancionats per reconeixement social.</p>

<p>INSTITUCIÓ</p> <p>entesa com a empresa o grup social, persones que s'identifiquen amb la institució, amb els valors i les finalitats.</p>	<p>30 La institució escolar o d'ensenyament-aprenentatge pot ser: llar, parvulari, escola, col·legi, institut. El parvulari pot formar part de la llar o de l'escola. El col·legi comprèn primària i secundària.</p> <p>31 La institució escolar pot ser: privada, pública, de patronat i de referència. Les institucions públiques o privades reconegudes (universitàries, científiques, acadèmiques, culturals, municipals, cíviques, religioses), poden impulsar el patronat d'un o diversos establiments. Són institucions escolars de referència les que han estat acreditades pel Consell General de Pedagogia i reconegudes per l'Administració educativa.</p> <p>32 Les institucions escolars, per potenciar la seva identitat o orientació específica, poden estar vinculades a institucions culturals, a empreses de producció o serveis de valor social reconegut.</p> <p>33 La institució escolar ha d'esdevenir institució de cultura, especialitzada en infants i joves però també ha d'estar oberta a ciutadans en general segons les aspiracions i necessitats del seu entorn. En tot cas pot contribuir -o ha de plantejar-s'ho- a la Formació Permanent dels ciutadans veïns.</p> <p>34 La institució escolar es consolida amb associacions d'alumnes estats, d'amics de l'escola i de veïns del barri que poden participar en activitats de formació i cultura i seran viver de voluntaris.</p> <p>35 La institució que participa en el servei públic de l'educació rebrà el finançament econòmic que correspon al servei que realitza i queda compromesa a donar compte de gestió a la pròpia comunitat i a l'Administració.</p>
<p>SOCIETAT</p> <p>atès que l'educació és responsabilitat de tota la societat cal un pacte molt més ampli que el sistema escolar.</p>	<p>36 El Pacte Social per a la Infància ha de comprometre tots els agents socials i empresarials a protegir la infància, a no explotar els seus sentiments i a respectar els consensos establerts per a cada edat sense accelerar el pas de cada estadi de desenvolupament.</p> <p>37 Educació – Comunicació – Cultura són les tres funcions socials especialitzades que duen a l'hominització de cada infant en un període que hem establert fins els 18 anys. Tots els ciutadans adults hi participen i cal evitar finalitats contradictòries.</p> <p>38 Ha d'estar clar per a tots els ciutadans que l'educació i la cultura no es limiten a la institució escolar. Biblioteques, museus, conservatoris musicals, centres d'interpretació són importants extensions de l'educació.</p> <p>39 Rituals de creixement de pas a la societat catalana. Cal acordar-los per consens i practicar-los amb identitat pròpia, sense que ningú hagi de perdre els orígens, oberts a la perspectiva de ciutadans cosmopolites.</p> <p>40 Socialització primària entesa com a socialització de mínims. Allò que no es discuteix (en la infància) perquè donem missatges coincidents. Falta acord de consens.</p> <p>41 Identitat i identificació col·lectiva. Festes. Promoure algunes festes comuns a totes les identitats culturals i donar a conèixer les que són pròpies de grups socials, ètnics i procedents d'altres tradicions.</p> <p>42 Calendari circular anual. Donar-li valor atès que modula els ritmes vitals i estacionals entre la natura i la cultura. La Festa, oportunitat simbòlica de construcció social. La repetició circular té un alt potencial educatiu.</p>

PROFESSIÓ

amb autonomia reconeguda sotmesa a l'autocontrol col·legial

- 43 Perfils professionals docents: jardiner-educador, mestre, professor, educador social, orientador. Docents experts: pedagog, director, supervisor, formador.
- 44 Selecció inicial per aptituds bàsiques (vocalització, comunicació, autocontrol), per nivell i amplitud cultural (pot ser necessari un quadrimestre previ de llengua oral i escrita, de ciències i matemàtiques, d'ortofonia i llenguatge gestual...)
- 45 Condició mínima de tres llengües: català, castellà i anglès.
- 46 Formació acadèmica i professionalitzadora: Formació cultural: llengua i pensament, arbre de coneixement ampli. Bases científiques de l'aprenentatge. Professional: sistemes pedagògics, models didàctics, dinàmica de grups, treball cooperatiu, tècniques de mediació i entrevista, comunicació i expressió amb ús de tecnologia.
- 47 Curs d'inducció pràctica tutoritzat previ a l'assoliment de la titulació acadèmica professional.
- 48 Direcció pedagògica professional diferenciada de la direcció institucional que presideix el consell escolar. Requisit de formació en direcció, sistema de selecció externa segons projecte amb participació interna.
- 49 Especialitzacions de suport dins l'equip de mestres a E. Primària. Professorat amb especialitat científica però docència multidisciplinària a E. Secundària. Docents experts amb formació avançada.
- 50 Experts docents acreditats. Tutors de docents novells i competència directiva. Formadors de docents amb nivell acadèmic i exercici professional extens. Supervisors i avaluadors.
- 51 Artistes i professionals reconeguts per a fer unes hores de classe o de taller de caràcter especialment creatiu: pintura, escultura, teatre, música, horticultura, invents tecnològics, construcció de maquetes, còmics
- 52 Professionals especialitzats en pedagogia terapèutica amb coneixements de ciències de la salut necessaris per a una escola inclusiva.
- 53 Creació de l'Institut d'Orientació Educativa i Professional de Catalunya amb extensions territorialitzades, serveis telemàtics actualitzats i assessorament a demanda.
- 54 L'equip professional de l'establiment actua col·legiadament. Tots els mestres o professors formen part del col·legi després de dos cursos d'exercici, amb dedicació superior al 50% de l'horari i avaluació positiva.
- 55 Col·legis professionals lliures. Garanteixen la competència dels col·legiats, supervisen la formació contínua i organitzen activitats de formació. Competència de mediació, arbitratge i disciplinària.
- 56 Consell General de Pedagogia. Òrgan col·legiat de dotze (?) professionals experts reconeguts. Estableix o actualitza els requisits de la professió i l'accés a la funció pública docent. Actua coordinadament amb els col·legis professionals o controla directament els docents no col·legiats. És òrgan consultiu de l'Administració.

ESTABLIMENTS

com a unitats
vives del sistema
escolar

especialitzats en
ensenyament
segons el marc
general

com a
centres de cultura
del seu entorn

amb identitat
singularitzada
i continuïtat
evolutiva.

- 57 Projecte educatiu amb orientació específica que vertebrava la institució escolar (llengües, ciències i observació, teatre i poesia, música i dansa, art i creació, educació lenta, escriptura i premsa, esports i circ, natura i astronomia, matemàtiques i lògica).
- 58 Diversificació horària segons necessitats socials, edat dels alumnes i oportunitats de l'entorn. Calendari escolar amb extensions i casals d'estiu amb franja d'activitats d'aprenentatge.
- 59 Tots els serveis escolars (menjador, transport, subministres) han d'estar organitzats des de la direcció amb els mateixos criteris educatius, si cal amb concessió del servei, amb continuïtat amb l'activitat escolar (llengua de comunicació, correcció d'actuacions, dinar en companyia, estil de relacions...)
- 60 Grups d'establiments formant part d'una mateixa institució escolar. Xarxa d'institucions escolars agrupades per orientació comú i activitat de cooperació.
- 61 Finançament econòmic del servei educatiu públic en una alta proporció (>80%) amb participació econòmica dels ciutadans (entre el 15% i el 5%) segons poder adquisitiu. Sistema de beques a l'estudi per als qui ho necessitin.
- 62 Autonomia de decisió i compte de resultats dels establiments. Avaluació del centre segons indicadors de sistema acordats amb aplicació pròpia de proves o escales elaborades per equips d'investigació o pels col·legis docents i que hagin estat homologades.
- 63 Els establiments públics i els privats amb finançament superior al 50% es governen amb participació democràtica per un Consell d'Educació del que formen part mestres o professors, pares i alumnes grans, representants del Patronat o de l'Administració local i general com a titulars. També d'aquelles institucions de cultura o empreses vinculades per conveni a les finalitats educatives.
- 64 La direcció de caràcter professional és designada o contractada pel Consell d'Educació que li fa confiança. La direcció professional dóna comptes regularment. La direcció comporta lideratge pedagògic i fonamentar les decisions en jerarquia tècnica.
- 65 Cada establiment ofereix el servei públic de l'educació diferenciat amb la caracterització del propi projecte que dóna a conèixer. Sens perjudici de la iniciativa de cada establiment, l'Administració vetllarà per una oferta de proximitat diversificada amb possible suport de recursos per suscitar projectes que completin l'oferta existent per a una efectiva elecció de les famílies. En tot cas s'evitarà una competició jerarquitzada dels establiments.
- 66 L'Administració promourà i avalarà un sistema de reconeixements motivat dels establiments a través d'un organisme de caràcter independent sense convocatòria de concursos. Els establiments podran fer ús del reconeixement que es referirà a la seva contribució i en cap cas a una escala de qualitat o similar.

J.A. Comenius: 334 anys de coneixement científic i d'intervenció pensada en educació.

G. Ferry: 134 anys de construcció del sistema escolar per a tots els infants i joves.

Família Telerín. 47 anys de televisió educadora.

Bola de Drac: 23 anys de consum infantil i juvenil.

A Catalunya

1913 Consell de Pedagogia. 1916 Consell d'Investigació Pedagògica.

2014 Consell General de Pedagogia, un òrgan professional i científic, assessor i arbitral.

Hi ha molta Pedagogia fonamentada, pensada i comprovada. L'hem deixada als llibres?

Comenius inicia la didàctica empírica. **Herbart** fonamenta la pedagogia en filosofia i psicologia. **Claparède** troba les bases biològiques. **Luzuriaga** reescriu la pedagogia per a fer ciutadans. La pedagogia sistèmica analitza tot el què influeix en l'educació de l'infant. Actualitat de **Fröbel**: L'Ecuyer, una mare que adverteix que estem ofegant la curiositat natural. **Pennac** diu com donar la volta als joves rebotats. Les comunitats d'aprenentatge vinculen les famílies a la cultura. La didàctica de llengües estrangeres està molt elaborada. **Makarenko** va comprometre a joves rebels. **Milani** va recuperar els qui havien abandonat l'escola. **Freinet** es va avançar a l'ús de tecnologies de la informació. L'institut-residència refaria adolescents objectors escolars.